

SEKCE PRO INSOLVENČNÍ PRÁVO

Dne 30.9.2026 zasedala Sekce pro insolvenční právo České advokátní komory (dále jen „Sekce“). Předseda Sekce JUDr. Michal Žižlavský přivítal členy Sekce a hosty z Ministerstva spravedlnosti - náměstka ministra doc. JUDr. Zdeňka Koudelku, Ph.D. a legislativce Mgr. Terezu Lázňovskou.

1. PRIORITY ČAK V LEGISLATIVĚ

Předseda Sekce seznámil členy Sekce a hosty s tématy Koordináčního výboru pro legislativu ČAK, mezi které patří dále probíraná témata v širším kontextu trendu rozšířených konfiskací majetku. Ten se v případě nesprávné interpretace nebo goldplatingu norem EU (viz například původní obsah návrhu zákona o odčerpání majetku nevysvětleného původu), dostává do střetu s ústavní ochranou vlastnického práva

2. STŘET INSOLVENČNÍHO A TRESTNÍHO PRÁVA PŘI ZAJIŠTĚNÍ MAJETKU

Předseda Sekce seznámil členy Sekce a hosty s výstupy z jednání pracovní skupiny, která se věnuje nadepsané problematice. Informoval přítomné o tom, že představenstvo ČAK na jeho návrh schválilo vydání monotematického dvojčísla Bulletinu advokacie 1-2/2027, které se zaměří na aktuální problematiku střetu insolvenčního a trestního práva při zajištění majetku.

V této oblasti dochází nezdědka k absurdním situacím, které negativně dopadají na postavení poškozených věřitelů a jejich práva na ochranu majetku a podnikání. Panuje zde významná právní nejistota, která v praxi vede advokáty k tomu, aby z důvodu procesní opatrnosti uplatňovali nároky duplicitně - jak v insolvenčním, tak v adhezním trestním řízení.

Vzniká dvojí zátěž a dvojí náklady na administraci nároků se stejným skutkovým základem nejenom na straně poškozených věřitelů, ale také na straně státu. Je to systémový problém. Cílem monotematického dvojčísla Bulletinu advokacie je, zahájit na toto téma kvalifikovanou debatu a poté v ní pokračovat dalšími prostředky.

Není bez významu, že v září 2026 bylo k publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek jako rozhodnutí č. 10 navrženo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2024, sp. zn. 8 Tz 110/2023. Jeho právní věta zněla: *“Zajištěné finanční prostředky, které jsou výnosem ze spáchané trestné činnosti, nepatří do majetkové podstaty osoby, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs, nevztahují se na ně ustanovení § 140b a § 170 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona, a proto lze v trestním řízení rozhodnout o jejich zabrání (§ 101 odst. 2 tr. zákoníku).“* Problém je v tom, když OČTŘ považují za výnos z trestné činnosti prostředky nebo transformovaný majetek poškozených věřitelů.

Tento návrh mělo projednávat (pouze) trestní kolegium Nejvyššího soudu, a to dne 16. 9. 2026. Česká advokátní komora proto ještě předtím na návrh předsedy Sekce zaslala Nejvyššímu soudu stanovisko, že nedoporučuje uveřejnit toto rozhodnutí ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek (trestní část). Zdůvodnila to tím, že řešená právní otázka zjevně přesahuje rámec trestního práva a zásadně zasahuje i do oblasti práva insolvenčního, soukromého a potenciálně i ústavního. Není proto vhodné, aby závěry s takto širokým mezioborovým dopadem byly zobecňovány prostřednictvím publikace ve Sbírce autoritativně jenom na základě úsudku trestního kolegia. ČAK navrhla využít postup, určený ke sjednocování rozhodovací praxe v otázkách, které se dotýkají více kolegií: zaujetí stanoviska plénem Nejvyššího soudu postupem podle § 21 odstavec 2 zákona o soudech a soudcích. Vyjádřila ochotu zpracovat podrobné vyjádření, pokud si je Nejvyšší soud vyžádá ve smyslu § 21 odst. 3 cit. zákona.

Výsledek je ten, že rozhodnutí č. 10 nebylo na zasedání trestního kolegia Nejvyššího soudu dne 16. 9. 2026 schváleno k publikaci ve Sbírce. Není mezi schválenými právními věťmi, které následně zveřejnil Nejvyšší soud. K dnešnímu dni ještě nevíme, zda byl návrh na zařazení rozhodnutí ve Sbírce zamítnut, nebo bylo jeho projednání odloženo, nebo bude otázka dále řešena jiným postupem.

Co se týče monotematického dvojčísla Bulletinu advokacie 1-2/2027, které se bude věnovat střetu insolvenčního a trestního práva při zajištění majetku, tak jeho obsahovou přípravou pověřilo představenstvo předsedu Sekce. Zatím se počítá s těmito příspěvky členů pracovní skupiny:

Eva Bistárová

Náhrada škody způsobená zajištěním majetku v trestním řízení: aktivní legitimace insolvenčního správce a rozsah náhrady škody

Článek se bude zabývat aktivní legitimací insolvenčního správce k uplatnění nároku na náhradu škody, vzniklé v důsledku nezákonného rozhodnutí o zajištění majetku, nesprávného úředního postupu spočívajícího v nepřiměřené délce zajištění nebo porušení povinností při správě zajištěného majetku. Zhodnotí, zda pohledávka na náhradu škody náleží dlužníkovi, a je tudíž součástí majetkové podstaty, nebo zda jde o individuální nároky třetích osob. Zvláštní pozornost bude věnována případům, kdy po zrušení zajištění odpadnou omezení nakládání s majetkem náležejícím do majetkové podstaty plynoucí z trestního zajištění a vyjde najevo, že v průběhu zajištění došlo k jeho zmenšení nebo k bezdůvodnému snížení jeho hodnoty. Posuzována bude zejména příčinná souvislost mezi vznikem škody a nezákonným rozhodnutím, nesprávným úředním postupem nebo porušením povinností při správě zajištěného majetku. Článek prozkoumá, zda může škoda spočívat v poklesu hodnoty běžícího obchodního závodu (*going concern*) a bude se zabývat požadavky na prokázání vzniku a výše škody.

Martin Froněk

Musí být majetek zajištěn právě k zajištění nároku poškozeného, aby mohl později sloužit k jeho uspokojení? Lze k tomu použít i majetek zajištěný jako výnos z trestné činnosti?

Může se v průběhu trestního řízení měnit důvod a účel zajištění? Za jakých podmínek lze například změnit zajištění výnosu z trestné činnosti na zajištění nároku poškozeného?

Príspevek se zaměří na to, zda a jak lze v průběhu trestního řízení propojit dva samostatné majetkové zajišťovací instituty – zajištění výnosu z trestné činnosti a zajištění nároku poškozeného na náhradu škody – a jaké jsou meze takové změny účelu zajištění. Vyjde z toho, že oba instituty mají odlišný předmět i podmínky vzniku, a zodpoví otázku, zda skutečnost, že majetek byl zajištěn jako výnos z trestné činnosti, sama o sobě umožňuje, aby z něj byl později uspokojen poškozený. V této souvislosti rozebere, co se vůbec rozumí "majetkem obviněného" a zdůvodní, proč věci či hodnoty, které pachatel získal trestnou činností na úkor poškozeného, do tohoto pojmu podle dosavadní praxe nespádají - to zajištění nároku poškozeného na takovém majetku ztěžuje, či dokonce vylučuje. Dále se autor zaměří na obecnou možnost měnit v průběhu řízení důvod zajištění a na to, za jakých podmínek soudy tuto změnu připouštějí u jiných kombinací zajišťovacích důvodů. Následně ukáže, proč přechod od zajištění výnosu k zajištění nároku poškozeného (patrně) naráží na specifické zákonné překážky.

Michal Žižlavský

Je legální a legitimní konfiskace zajištěného majetku v trestním řízení, když současně probíhá insolvenční řízení?

Príspevek se zaměří na souběh insolvenčního a trestního řízení za situace, kdy v trestním řízení dochází k zajištění, správě, distribuci anebo konfiskaci majetku dlužníka a dalších osob. Zmapuje hranice toho, kdy lze z dosahu věřitelů, kteří se uspokojují v insolvenčním řízení, vyjmout majetek, který by jinak sloužil k uspokojení pohledávek věřitelů. Vyhodnotí právní úpravu *de lege lata* z pohledu hierarchie norem podle stupně jejich právní síly a zásady *lex specialis derogat generali* (tedy z pohledu legality). V rámci toho, ale i nad rámec toho, se autor zaměří na hodnocení legitimacy konfiskace anebo pozdní reparace s ohledem na míru uspokojení pohledávek poškozených věřitelů a časové hodnoty peněz. Pro ilustraci problému autor použije případovou studii alternativního fondu J. O. Investment.

Ondřej Malý

Výnos z trestné činnosti, majetková podstata a limity dlouhodobého zajištění – se zvláštním zřetelem ke kauze Mittelberg

Článek analyzuje aktuální judikaturu k souběhu trestního zajištění majetku a insolvenčního řízení. Zaměří se na rozlišení majetku dlužníka a výnosu z trestné činnosti, na možnosti zpeněžení trestně zajištěného majetku v insolvenci a na ústavní limity dlouhodobého zajištění. Praktické závěry demonstruje na usnesení Ústavního soudu ve věci Mittelberg (I. ÚS 3323/25), v němž Ústavní soud posuzoval přiměřenost více než devítiletého zajištění nemovitostí v majetkové sféře insolvenční dlužnice.

Daniel Ševčík

Zpeněžení majetku podstaty, na který se vztahuje rozhodnutí o zajištění v trestním řízení

Príspevek se zaměří na nedořešený střet trestního a insolvenčního práva (IZ jako lex specialis v § 167/2, § 227, § 283/3 IZ, otázka předchozího souhlasu pro uspokojení ze zajištěného majetku). V praxi stát lex specialis nerespektuje a zvýhodňuje se na úkor poškozených. Autor vyhodnotí možnost vzniku nároku na náhrady škody nebo újmy, která tím vzniká. Bude se věnovat otázkám: Smí stát předbíhat ve frontě? Může se stát (bez)důvodně obohatit? Rozhoduje profesní odvaha nebo alibismus OČTŘ?

Helena Horová

Zajištění majetku svěřenského fondu, použití majetku třetí osoby k uspokojení poškozených v trestním řízení při odsouzení fyzické osoby

Článek na konkrétním případě rozebere ochranu rodinného majetku prostřednictvím svěřenského fondu, který je založen osobou odlišnou od fyzické osoby, která se dopustila trestné činnosti. Popíše zajištění majetku policejním orgánem, způsob obrany, judikaturu všech stupňů až ke konečnému rozsudku. V rámci hodnocení aktuální judikatury upozorní na možná rizika při zakládání svěřenských fondů a především při navyšování jeho majetku, která se projeví až v případě stíhání osoby blízké zakladateli.

Petr Veselý

Případová studie Growing Way

Na konkrétním případě autor zmapuje mnohaletou snahu insolvenčního správce o co nejrychlejší uspokojení věřitelů v insolvenčním řízení z majetku zajištěného v trestním řízení, popíše obtíže, kterým přitom musel správce čelit, včetně pokusů o kriminalizaci. Popíše průběh řízení až do úrovně Ústavního soudu. Krátce se zamyslí také nad možnými úpravami právních předpisů, které by mohly napomoci řešení problémů střetu insolvenčního a trestního práva.

Jan Malý

Proč a za jakých podmínek má trestní zajištění pokračovat u právnické osoby poté, kdy se “přestřihne” vazba na majitele a jednatele a dispoziční oprávnění k jejímu majetku přejde na soudem jmenovaného insolvenčního správce?

Článek se bude zabývat řešením otázky, zda je důvodné další trvání trestního zajištění majetku právnické osoby poté, kdy v důsledku insolvenčního řízení přechází dispoziční oprávnění k jejímu majetku na soudem ustanoveného insolvenčního správce. Zaměří se na účel trestního zajištění a na význam skutečnosti, že s majetkem již nemohou nakládat osoby spojené s jeho předchozí činností či trestnou činností, ale dispoziční oprávnění k majetku má nezávislý insolvenční správce podléhající dohledu insolvenčního soudu. Pozornost bude věnována rovněž podmínkám a proporcionalitě dalšího trvání zajištění a střetu mezi účelem trestního řízení a zájmem insolvenčních věřitelů na efektivním průběhu insolvenčního řízení.

Pavel Berger

Jaký je vztah pohledávky přihlášené v insolvenčním řízení k nároku na náhradu škody uplatněnému v adhezním řízení, mají-li stejný skutkový základ? Jak se zabráni dvojímu uspokojení téhož nároku v insolvenčním řízení a mimo něj?

Příspěvek se zaměří na vztah mezi pohledávkou věřitele přihlášenou do insolvenčního řízení a nárokem na náhradu škody uplatněným tímž věřitelem v adhezním řízení v rámci trestního řízení, pokud oba nároky vycházejí ze stejného skutkového základu. Pozornost bude věnována zejména otázce, zda a za jakých podmínek může dojít k jejich souběžnému uplatnění, jaký význam má rozhodnutí trestního soudu pro insolvenční řízení a jak právní řád zajišťuje, aby věřitel nebyl za tutéž újmu uspokojen dvakrát. Příspěvek zhodnotí rovněž mechanismy započtení a zohlednění plnění získaného v jednom řízení při uspokojování nároku v řízení druhém.

Adam Sigmund

Smí stát konfiskovat majetek nebo ekonomickou hodnotu pocházející z prostředků věřitelů – poškozených, jestliže tím znemožní nebo sníží jejich uspokojení?

Článek se zaměří na otázku, zda a za jakých podmínek může stát konfiskovat výnosy z trestné činnosti v situaci, kdy zajištěná věc představuje výnos získaný na úkor poškozených, kteří jsou současně věřiteli v insolvenčním řízení. Analyzuje střet trestního a insolvenčního řízení a jednotlivé instituty zajištění výnosů z trestné činnosti, trestu propadnutí věci či majetku a ochranných opatření, spočívajících v zabránění věci nebo části majetku. Tyto instituty posoudí z hlediska zásad trestního práva i zákonných, ústavních, unijních a mezinárodněprávních východisek, se zvláštním důrazem na účel odčerpávání výnosů z trestné činnosti, proporcionalitu zásahu do majetkových práv a spravedlivou rovnováhu mezi zájmem státu a ochranou poškozených. Problematiku přiblíží na praktických příkladech z insolvenčních řízení zkrachovalých alternativních fondů. Cílem článku je kriticky vyhodnotit rozporné judikatorní závěry a formulovat sjednocující interpretační východiska i návrhy *de lege ferenda*.

Diskuze

Členové Sekce se shodují na celospolečenské závažnosti tohoto tématu.

Náměstek ministra spravedlnosti doc. Koudelka k tomu uvádí, že je samozřejmě otázkou, zda jde o problém řešitelný aplikační praxí nebo změnou legislativy. Co se týká náhrady škody za špatnou správu zajištěného majetku, poukázal na to, že MSp bylo v nedávné době zavázáno k náhradě škody ve vyšších desítkách milionů korun ve věci tiskárna Neograph nezákonně stíhaného V. Sitty, kde stát podle rozhodnutí soudu nevykonával řádně práva akcionáře.

Následně byla diskutována také otázka odpovědnosti státních zástupců.

Náměstek ministra doc. Koudelka uvedl, že jsou připravovány změny odškodňovacího zákona, a to v tom směru, že se upraví i vymáhání regresu vůči orgánům činným v trestním řízení za škody způsobené v rámci trestního řízení. Počítá se s úpravou promlčecí doby tak, aby mohl

být regres reálně vymáhán po odpovědné úřední osobě. Řeší se také otázka omluv přímo ze strany organizačních složek státu, které nezákonnost způsobily či neukončily (např. dnes omluvy za nezákonné trestní stíhání poskytuje MSp, které je v trestním řízení nezpůsobilo).

JUDr. Vidovičová připomenula, že před mnoha lety se řešila otázka, zda nemají správu zajištěného majetku vykonávat insolvenční správci se zvláštním povolením, kteří k tomu mají potřebnou kvalifikaci a odpovědnost na úrovni odborné péče. Toto rozumné řešení prozatím nenašlo naplnění v legislativě.

JUDr. Brož se vyjádřil ještě k otázce přetržení vazby managementu a vlastníka dlužníka na správu korporace v případě konkurzu. Dispoziční oprávnění zde přechází na insolvenčního správce. S tímto argumentem se podařilo uspět v kauze Pilsner Steel. FAÚ zde umožnilo - po předchozím zajištění majetku - insolvenčnímu správci plnou dispozici s výtěžkem zpeněžení závodu. Šlo sice o zajištění z důvodu mezinárodních sankcí, ale toto může sloužit jako obecný argument.

Konkrétní případy, kde se řešila daná problematika, zašlou do pracovní skupiny k rukám předsedy Sekce Mgr. Mašek, Mgr. Šebesta, JUDr. Berger, JUDr. Stoček, Mgr. Ondřej Malý a JUDr. Brož.

Kulatý stůl

Poté, co bude publikováno zvláštní číslo BA na uvedené téma, předseda Sekce počítá s uspořádáním kulatého stolu, na který budou pozváni jak zástupci MSp, tak představitelé justice v širším smyslu.

Další postup

Následně se počítá se zpracováním analytického podkladového materiálu, který by byl poskytnut k využití legislativě a sloužil by také jako podklad pro komunikaci tématu ze strany ČAK ve veřejném prostoru.

3. TEZE TRANSPOZIČNÍ NOVELY INSOLVENČNÍHO PRÁVA

Přítomná zástupkyně legislativy MSp Mgr. Tereza Lázňovská poskytla informace ohledně tezí novely insolvenčního zákona v rámci transpoziční novely.

Jisté je zatím to, že transpozice proběhne v rámci insolvenčního zákona, nikoli samostatným předpisem. V současné době se řeší oblasti odpůrčího práva, věřitelských orgánů a řízení pre-pack. Předpokládá se, že do konce října bude vydána tisková zpráva, ve které budou teze zveřejněny. Svolání S22 se očekává na přelomu října a listopadu. Předpokládá se, že do mezirezortního připomínkového řízení by šel návrh včetně důvodové zprávy v průběhu léta 2027.

Mgr. Mašek poukázal na to, že nepovažuje za šťastné to, že na přípravě tezí pracuje skupina, ve které chybí oficiální zástupce ČAK.

Předseda Sekce JUDr. Žižlavský na to navázal tím, že on sice je členem (jiné) pracovní skupiny S22. Pokud však má jejímu jednání předcházet vydání tiskové zprávy o tezí, nepovažuje to rovněž za rozumné.

Mgr. Stoček a Mgr. Mašek se shodně dotázali na osud technické novely, zejména na to, zda se počítá s nápravou deformace systému přidělování věcí oddělených správců vytvořením dalšího kolečka oddělených správců pro všechny způsoby řešení úpadku. Náměstek ministra doc. Koudelka k tomu uvedl, že s technickou novelou se počítá, předpokládá se, že bude součástí transpoziční novely.

3. RŮZNÉ

Mgr. Mašek přiblížil program Francouzsko-české restrukturalizační a investiční konference, která se koná dne 5. listopadu 2026. O jejích výstupech bude informovat Mgr. Mašek na nejbližší Sekci, následující po jejím konání. Členové Sekce a advokáti jsou na konferenci srdečně zváni.

V Praze dne 30.9.2026

Ověřil a schválil:

JUDr. Michal Žižlavský, předseda Sekce pro insolvenční právo

Sepsala:

Mgr. Lenka Vobořilová, sekretariát předsedkyně ČAK